

SPECIALIST PROSECUTOR'S OFFICE
ZYRA E PROKURORIT TË SPECIALIZUAR
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO

Predmet: KSC-BC-2018-01
Rešava: sudija pojedinac
sudija Nikola Giju
Sekretar: dr Fidelma Donlon
Podnosilac: specijalizovani tužilac
Datum: 25. jun 2021.
Jezik: engleski
Stepen poverljivosti: javno

Javna redigovana verzija odgovora tužilaštva

na zahtev za okončanje istrage protiv Dritona Lajčija

Specijalizovano tužilaštvo

Džek Smit

Branilac g. Lajčija

g. Tobi Kedman

I. UVOD

1. Nastavak istrage protiv Dritona LAJČIJA i dalje je opravdan. Njegov zahtev¹ se oslanja na pravni osnov koji nije merodavan iz člana 159 Zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK),² umesto na relevantne odredbe Zakona i Pravilnika.³ LAJČIJEVA argumentacija takođe ne uzima u obzir suštinske razloge koji opravdavaju dužinu istrage Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: tužilaštvo).

II. TOK POSTUPKA

2. Dana 3. maja 2019, predstavnik tužilaštva susreo se sa LAJČIJEM [BRISANO].⁴ Prilikom tog susreta, LAJČI je obavešten da je osumnjičen za zastrašivanje svedoka u smislu člana 395 Krivičnog zakonika Kosova.⁵

¹ Javna redigovana verzija zahteva za izdavanje naloga specijalizovanom tužiocu da okonča istragu protiv g. Dritona Lajčija, KSC-BC-2018-01/F00172/RED (u daljem tekstu: zahtev).

² Član 159(1) ZKPK predviđa: „1. Ako je pokrenuta istraga, istraga mora da budu završena u roku od dve (2) godine. Ako optužnica nije podignuta ili nije došlo do prekida shodno članu 157 ovog zakonika, u roku od dve (2) godine nakon pokretanja istražnih radnji, istraga se odmah obustavlja“.

³ Član 3 Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu Kosova, 3. avgust 2015. (u daljem tekstu: Zakon); pravilo 47 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova, KSC-BD-03/Rev3/2020, 2. jun 2020. (u daljem tekstu: Pravilnik). Ako nije drugačije napomenuto, svako pozivanje na „član“ ili „članove“ u daljem tekstu odnosi se na članove Zakona, a svako pozivanje na „pravilo“ ili „pravila“ u daljem tekstu odnosi se na Pravilnik.

⁴ [BRISANO].

⁵ Nasuprot LAJČIJEVIM tvrdnjama, pitanje da li je taj susret bio „zvaničan“ ili „nezvaničan“ ne predstavlja bitnu spornu tačku. LAJČIJEVA opaska odnosi se na pismo tužilaštva od 27. maja 2021, u kome se komentari u vezi sa zvaničnom prirodom susreta iznose samo zato da bi se ukazalo na međusobnu nesaglasnost LAJČIJEVIH opisa tog sastanka. *Vidi* pismo navedeno u stavu 11 u daljem tekstu („na početku zapažam da se vaš opis susreta između vašeg klijenta i tadašnjeg zamenika specijalizovanog tužioca Specijalizovanog tužilaštva od 3. maja 2019. značajno razlikuje od netačnog opisa u [BRISANO]. Skrećem vam pažnju na [BRISANO], u kome tvrdite da je do susreta o kome je reč došlo 29. decembra 2019, da je taj susret bio „prilično nezvaničan“ i da je tom prilikom tadašnji zamenik specijalizovanog tužioca uručio vašem klijentu „sudski poziv“ [BRISANO], koji nije sadržao nikakve pojedinosti u vezi sa prirodom navoda protiv njega. U vašem pismu od 24. maja 2021. stoji da je susret koji se odigrao 3. maja 2019. bio „zvaničan susret“ i da tadašnji zamenik specijalizovanog tužioca tom prilikom nije uručio vašem klijentu sudski poziv, već [BRISANO]). U potonjem pismu od 27. maja 2021, LAJČIJEV branilac je objasnio da je pomenuta nesaglasnost greška u kucanju, a da je namera bila da se taj susret opet okvalifikuje kao nezvaničan. Drugim rečima, branilac g. LAJČIJA se oko pitanja da li je taj susret bio zvaničan ili nezvaničan sporio sa samim sobom, a ne sa tužilaštvom.

3. [BRISANO],⁶ [BRISANO].⁷ [BRISANO].
4. Dana 25. septembra 2019, tužilaštvo je LAJČIJU uručilo sudski poziv da se javi na informativni razgovor.⁸ LAJČI je na kraju iskoristio svoje pravo na odbranu ćutanjem, a njegove tvrdnje da su tokom postupka vođenja informativnog razgovora prekršena njegova ustavna prava su odbačene.⁹
5. [BRISANO],¹⁰ [BRISANO].¹¹
6. [BRISANO],¹² [BRISANO].¹³
7. Dana 11. decembra 2020, LAJČI je zatražio da tužilaštvo obustavi istragu protiv njega.¹⁴ Tužilaštvo to nije učinilo, već je osporilo kvalifikacije iznete u tom pismu.
8. [BRISANO],¹⁵ [BRISANO].¹⁶ [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].
9. [BRISANO]. [BRISANO].¹⁷ [BRISANO].¹⁸ [BRISANO].¹⁹ [BRISANO].
10. Dana 24. maja 2021, LAJČI je tužilaštvu ponovo poslao pismo sa zahtevom da se istraga obustavi na osnovu člana 159 ZKPK.

⁶ [BRISANO].

⁷ [BRISANO].

⁸ Prilog 1 uz Odgovor tužilaštva na zahtev g. Dritona Lajčija da panel Ustavnog suda oceni zakonitost postupka vođenja informativnog razgovora, KSC-CC-2019-07/F00008/A01, 2. decembar 2019, poverljivo.

⁹ Odluka po zahtevu Dritona Lajčija za ocenu ustavnosti postupka vođenja informativnog razgovora od strane Specijalizovanog tužilaštva, KSC-CC-2019-07/F00013, javno, 13. januar 2020.

¹⁰ [BRISANO].

¹¹ [BRISANO].

¹² [BRISANO].

¹³ [BRISANO].

¹⁴ *Tužilac protiv Tačija i drugih*, prilog 7 uz Zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljija, KSC-BC-2020-06/F00151/A07, 17. decembar 2020, poverljivo.

¹⁵ [BRISANO].

¹⁶ [BRISANO].

¹⁷ [BRISANO].

¹⁸ [BRISANO].

¹⁹ [BRISANO].

11. Dana 27. maja 2021, tužilaštvo je odbacilo taj poslednji zahtev da se istraga obustavi, ukazujući na primenljivost pravila 47.²⁰

III. ARGUMENTACIJA

A. LAJČI SE OSLANJA NA PRAVNI OSNOV KOJI NIJE MERODAVAN

12. LAJČIJEVO značajno oslanjanje na član 159 ZKPK – kojim se načelno predviđa da se istraga koja traje duže od dve godine odmah obustavlja – nije primereno.²¹

13. Član 3 Zakona iznosi merodavnu pravnu regulativu pred Specijalizovanim većima. Konkretno, njime je predviđeno da se druge odredbe zakona na Kosovu ne primenjuju ukoliko nisu izričito sadržane i primenjene u ovom Zakonu.²² Osim malog broja slučajeva u kojima se Zakon vrlo konkretno poziva na ZKPK,²³ ZKPK nije preuzet Zakonom niti je u njega ugrađen. Umesto preuzimanja ZKPK, Zakon predviđa da pravila o postupku i dokazima sastavljaju i usvajaju sudije Specijalizovanih veća.²⁴

14. Isto tako, Pravilnik ne sadrži ni član 159 ZKPK. Relevantni pravni okvir predviđen je pravilom 47, koje propisuje da istraga mora da se okonča ukoliko se optužnica ne podigne „u razumnom roku“ nakon što lice dobije status osumnjičenog

²⁰ Pismo tužilaštva, 27. maj 2021 (čiji jedan deo glasi: „istraga protiv vašeg klijenta još uvek je u toku i istražne radnje se aktivno sprovode u više pravaca. Kao što znate, mada to ne navodite u svom pismu, [BRISANO], što jasno ukazuje da je istraga protiv vašeg klijenta još uvek u toku. Prema tome, u ovom trenutku nismo u mogućnosti da obustavimo istragu“).

²¹ Zahtev, KSC-BC-2018-01/F00172/RED, stavovi 2, 6, 32-35.

²² Član 3(2)(c) i (4).

²³ Članovi 23(1), 35(3). *Vidi takođe* član 37(3)(b) (u kome se precizira da se iskazi dati u skladu sa određenim odredbama ZKPK mogu usvojiti pred Specijalizovanim većima).

²⁴ Član 19(1).

i s tim bude upoznato.²⁵ Utvrđeno je da je pravilo 47 u saglasnosti sa pravima i slobodama iz poglavlja II Ustava.²⁶

15. U tom pogledu u Pravilniku nema dvosmislenosti ili pravnih praznina koje bi iziskivale pozivanje na ZKPK. Direktna primena člana 159 ZKPK ne bi bila u skladu sa članom 3 Zakona,²⁷ i korišćenje tog člana kao smernice bilo bi neprimereno, budući da bi to bilo u suprotnosti sa jasnom formulacijom pravila 47.²⁸

²⁵ Pravilo u celosti predviđa: „(1) Ako specijalizovani tužilac ne podigne optužnicu pred Specijalizovanim većima shodno članu 38(4) Zakona u razumnom roku nakon što lice dobije status osumnjičenog i s tim bude upoznato, osumnjičeni može da zahteva od specijalizovanog tužioca da okonča istragu koja se protiv njega vodi. (2) Ukoliko se zahtev odbaci ili se ne uzme u razmatranje, osumnjičeni može da se obrati sudiji pojedincu, raspoređenom shodno članu 25(1)(f) Zakona, da uzme to pitanje u razmatranje i da, ako je to nužno, okonča istragu koja se vodi protiv njega”.

²⁶ Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, KSC-CC-PR-2017-01/F00004, 26. april 2017, stav 107.

²⁷ *Vidi naročito* član 3(2)(c). Pravilo 3 predviđa da se Pravilnik tumači „u skladu sa normativnim okvirom izloženim u članu 3 Zakona i, u odgovarajućim slučajevima, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku Kosova”.

²⁸ *Vidi* član 19(2). *Nasuprot* zahtevu, KSC-BC-2018-01/F00172/RED, stav 34.

B. NASTAVAK ISTRAGE I DALJE JE OPRAVDAN

16. Pravilo 47 predviđa da period koji treba uzeti u obzir počinje od trenutka kada je LAJČI upoznat sa tim da je osumnjičen. LAJČI je sa time upoznat 3. maja 2019, tako da relevantni vremenski okvir teče od tog datuma do danas.²⁹

17. Opravdanost dužine postupka treba utvrditi u svetlu okolnosti predmeta, koje zahtevaju sveukupnu ocenu.³⁰ Prilikom utvrđivanja da li je dužina krivičnog postupka opravdana, ESLjP je uzimao u obzir faktore kao što su složenost predmeta, ponašanje podnosioca zahteva i postupci relevantnih administrativnih i pravosudnih organa.³¹

18. *Složenost predmeta.* Istraga protiv LAJČIJA odlikuje se znatnom složenošću. Da bi se utvrdilo ponašanje koje je predmet istrage, potrebno je razlučiti kakav uticaj su instance povezane sa vladom vršile na svedoke tužilaštva u kontekstu istrage koju tužilaštvo vodi u predmetu *Tači i drugi*. Moguće je da su u to upleteni mnogi potencijalni optuženi, [BRISANO].[BRISANO].

19. *Ponašanje tužilaštva i LAJČIJA.* Na složenost predmeta dodatno utiču [BRISANO]. [BRISANO]. Kao što je jasno iz gornjeg odeljka II, zahtevi za izdavanje naloga koji su od suštinskog značaja za napredak istrage uredno su podnošeni i praćeni, ali su odgovori na njih bili delimični, ili su sasvim izostali. To odsustvo saradnje je nužno izazvalo kako pomeranje rokova, tako i preduzimanje daljih

²⁹ Iako navodi da je istraga morala početi pre tog datuma, čini se da LAJČI ne osporava da je 3. maj 2019. relevantni datum za utvrđivanje pomenutog perioda. *Vidi* Zahtev, KSC-BC-2018-01/F00172/RED, stavovi 23, 28-29. Uzimanje tog datuma kao početka relevantnog perioda takođe je u saglasnosti sa sudskom praksom ESLjP. ESLjP [GC], *Simeonovi v. Bulgaria*, presuda, 21980/04, 12. maj 2017, stav 110; ESLjP [GC], *McFarlane v. Ireland*, presuda, 31333/06, 10. septembar 2010, stav 143 („krivična optužba“ postoji od trenutka kada nadležni organ vlasti zvanično obavesti lice o postojanju navoda da je izvršilo krivično delo, ili od trenutka u kome radnje koje organ vlasti preduzima zbog postojanja sumnje u odnosu na to lice imaju značajnog uticaja na njegove prilike).

³⁰ ESLjP, *Boddaert v. Belgium*, presuda, 12919/87, 12. oktobar 1992, stav 36.

³¹ ESLjP [GC], *Nicolae Virgiliu Tănase v. Romania*, presuda, 41720/13, 25. jun 2019, stav 209; ESLjP [GC], *Frydlender v. France*, presuda, 30979/96, 27. jun 2000, stav 43.

istražnih radnji. Tužilaštvo još uvek nema na raspolaganju ključne informacije [BRISANO] što utiče na napredak istrage.

20. LAJČI je bio u mogućnosti da dostavi neke od informacija koje nedostaju, a činjenica da on to nije učinio doprinosi dužini istrage. [BRISANO].³²

21. Samo odlaganje koje se može pripisati Specijalizovanim većima, odnosno tužilaštvu, može da opravda zaključak da tužilaštvo nije ispunilo uslov u vezi sa razumnim rokom iz pravila 47.³³ Posebno ističemo da je ESLjP priznao nužna odlaganja radi pribavljanja informacija shodno zamolnicama za pravnu pomoć kao relevantan faktor prilikom ocenjivanja razumnog roka. U predmetu *Arewa v. Lithuania*, podnosilac zahteva žalio se na pretpretresnu istragu koja je trajala više od pet godina. ESLjP je zaključio da nije prekoračen razumni rok prema članu 6(1) EKLjP, ponajviše zbog toga što su odlaganja bila nužna zbog preostalih zamolnica za pravnu pomoć:

Kad je reč o ponašanju litvanskih vlasti, Sud prihvata da tokom više od dve godine – od 16. septembra 2014. do 23. januara 2017. – one nisu preduzimale istražne radnje dok su čekale da dobiju odgovore na zamolnice za pravnu pomoć od pravosudnih organa drugih država [...] Vodeći računa da svoje mišljenje ne zameni mišljenjem istražitelja, Sud ne vidi šta su litvanske vlasti mogle dodatno da učine kako bi ubrzale pretpretresnu istragu, niti smatra da su neke istražne radnje mogle da budu preduzete dok su čekale da iz inostranstva dobiju odgovore na svoje zamolnice za pravnu pomoć. Sud takođe zapaža da su domaći sudovi, prilikom donošenja zaključka da postupak u krivičnom predmetu protiv podnosioca nije predugo trajao, ne samo naglasili da su zamolnice za pravnu pomoć koje su bile poslate u inostranstvo bile same po sebi neophodne, već su takođe uputili na činjenicu da su odgovori koji su dobijeni u vezi s nekim od tih zamolnica bili neodređeni, što je samo dalo povoda za dalja pitanja i stoga zahtevalo dodatnu prepisku sa organima unutrašnjih poslova u inostranstvu.³⁴

22. Tužilaštvo se u svojoj tekućoj istrazi suočava sa vrlo sličnim teškoćama. Čini se da LAJČI čak i ne osporava da te teškoće postoje, već se umesto toga oslanja na

³² [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

³³ *Vidi* [GC], *Idalov v. Russia*, presuda, 5826/03, 22. maj 2012, stav 186; ESLjP [GC], *Pedersen and Baadsgaard v. Denmark*, presuda, 49017/99, 17. decembar 2004, stav 49.

³⁴ ESLjP, *Arewa v. Lithuania*, presuda, 16031/18, 9. mart 2021, stav 54.

pogrešnu premisu da su sve nezavršene istražne radnje irelevantne s obzirom na član 159 ZKPK.³⁵

23. *Kakve posledice to povlači za LAJČIJA.* Uviđa se da postoji mogućnost da LAJČI bude uhapšen i zatvoren usled rezultata istrage koju vodi tužilaštvo. Maksimalna kazna za krivična dela koja se istražuju je znatna, mada nije ni približna kazni koja je propisana za dela iz osnovnih krivičnih predmeta pred Specijalizovanim većima. Mora se takođe naglasiti da LAJČI u toku ove istrage nije ni u jednom trenutku bio u pritvoru, što je faktor koji treba uzeti u obzir prilikom ocenjivanja da li je dužina postupka opravdana.³⁶

24. *Zaključak.* S obzirom na navedene faktore, dužina istrage protiv LAJČIJA ostaje u okvirima razumnog roka.

IV. STEPEN TAJNOSTI

25. Ovo izjašnjenje podnosi se kao poverljivo u skladu s pravilom 82(4). Biće podneta i javna redigovana verzija.³⁷

V. TRAŽENI ZAHTEV

26. Iz navedenih razloga, traženi zahtev treba odbaciti u celosti.

Broj reči u originalu: 2172

/potpis na originalu/

³⁵ Zahtev, KSC-BC-2018-01/F00172/RED, stav 6; pismo LAJČIJEVOG branioca tužilaštvu, 27. maj 2021. („treće, vi u svom pismu upućujete na [BRISANO] i navodite da sam propustio da uputim na njega zbog toga što bi to na neki način uticalo na razuman rok za vođenje istrage. Po našem mišljenju to je sasvim irelevantno. Nijedna radnja koju je vaša kancelarija preduzela van propisanog vremenskog roka [od dve godine] nema uticaja na to da li je trebalo ili nije trebalo podići optužnicu“).

³⁶ ESLJP, *Sagura v. Ukraine*, presuda, 33736/16, 21. januar 2021, stav 39; ESLJP, *Khlebik v. Ukraine*, 2945/16, 25. jul 2017, stav 78.

³⁷ [BRISANO]. [BRISANO].

Džek Smit

Specijalizovani tužilac

U petak, 25. juna 2021.

U Hagu, Holandija